

NNN ecologische beoordeling 12 Zanderij Noord

Tabel 1 Basisinformatie

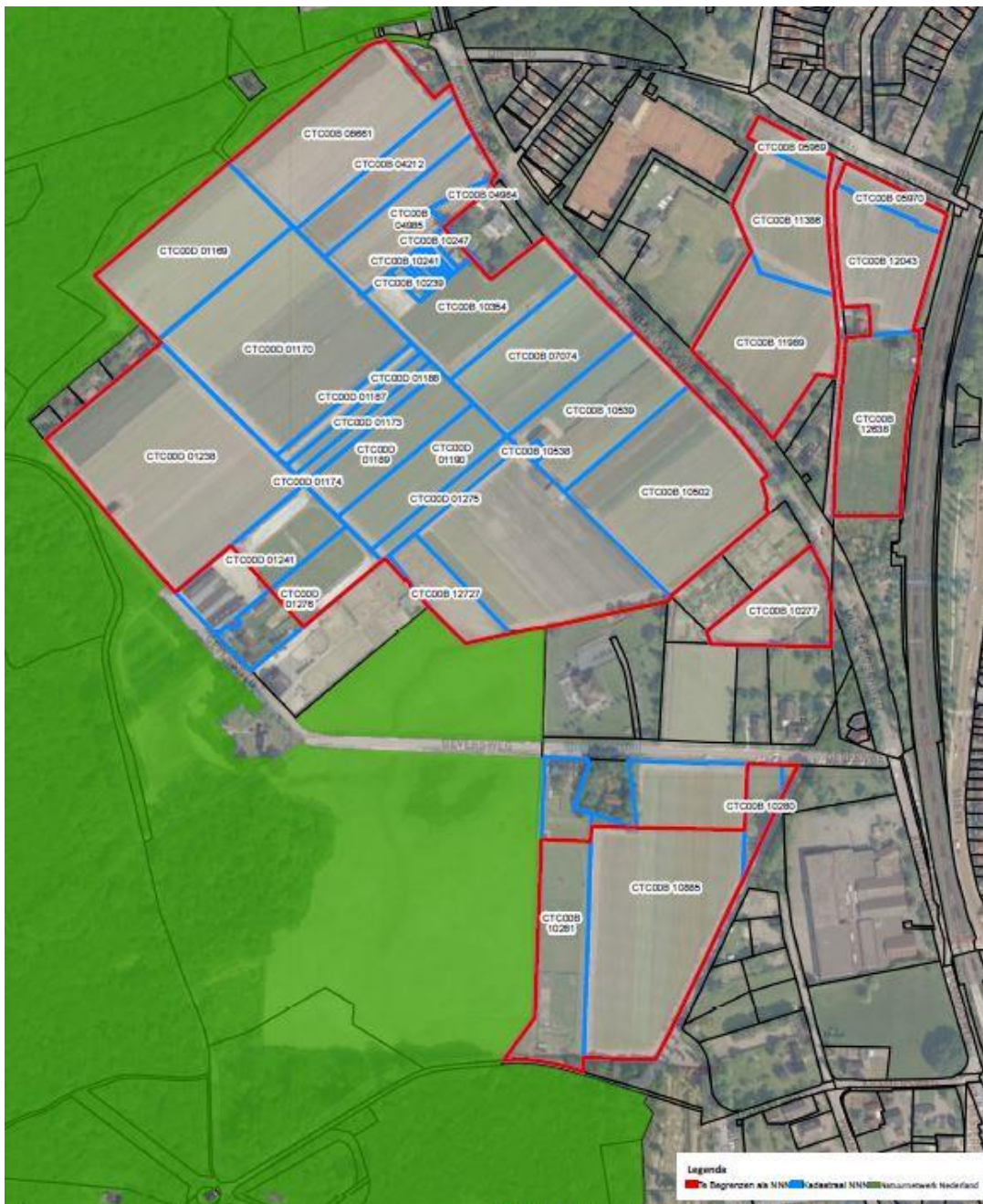
Versie	1.0
Datum	14-09-2021
Schrijver	Bas van den Boogaard
Kwaliteitsborger	Robbert de Ridder
Status	Ecologische beoordeling concept
Naam locatie	12 Zanderij Noord (Castricum)
Oppervlak	Ca 21 ha
Kadastraal nummer	Tenminste 36 kadastrale nummers (zie figuur 1)
Eigenaar	
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Nee
Natura2000	Nee; wel direct grenzend aan N2000 gebied Noord-Hollands Duinreservaat
Quicksan regio	Noord-Kennemerland rest

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreft percelen gelegen tussen de Duinenboschweg, de Geversweg en de Zanderijweg, direct ten westen van Castricum. De percelen liggen direct ten oosten van het N2000 gebied Noordhollands Duinreservaat. De percelen zijn niet begrensd als NNN/N2000. De vraag is of deze percelen interessant zijn om als NNN te begrenzen.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen ingeklemd tussen de bosrand van N2000 gebied Noordhollands Duinreservaat en de bebouwing van Castricum. In totaal gaat het om 36 kadastrale percelen (zie figuur 1). De percelen die in het begrenzingsverzoek zijn opgenomen, zijn rood omrand. De bestaande NNN-begrenzing is weergegeven in donkergroen. De Duinenboschweg en de Zanderijweg doorsnijden een aantal van deze percelen. De percelen waren tot voor kort in gebruik voor de bollenteelt.

Figuur 1. Ligging van de percelen, inclusief kadastrale nummers. Blauw betreft de begrenzing van de kadastrale percelen, rood de begrenzing van hetgeen moet worden opgenomen in het NNN. Donkergroen betreft de huidige NNN-begrenzing.

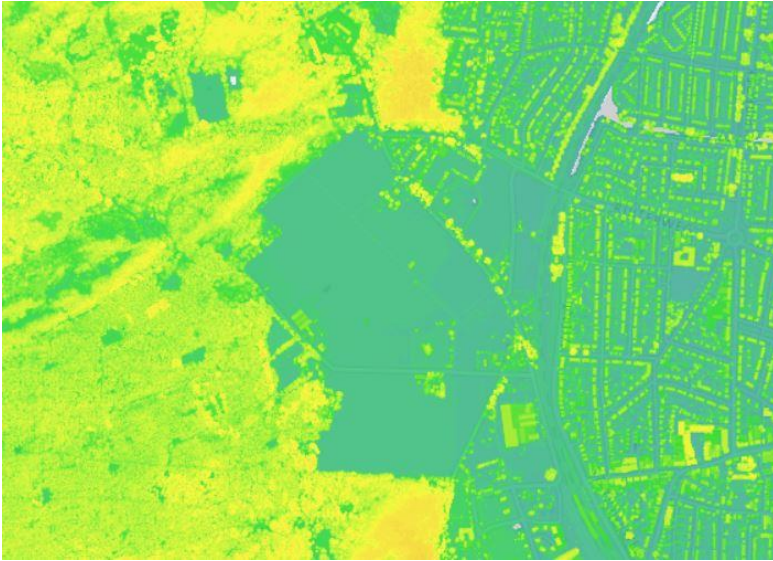
3. Ecologische waarden

De percelen liggen direct ten oosten van het Noord-Hollands Duinreservaat. Dit is een natuurgebied (N2000 en NNN) van ca. 5.300 hectare. Het Noord-Hollands Duinreservaat omvat strand, duinen, binnenduinrandbossen en enkele poelen. Het is een relatief groot robuust gebied met een hoge biodiversiteit. In het Noordhollands Duinreservaat worden de volgende ecologische kernkwaliteiten onderscheiden die de basis vormen voor het behoud van biodiversiteit die (inter)nationaal en/of regionaal van belang is:

- Begeleid dynamisch duinlandschap
- Zeedorpenlandschap
- Vastgelegd binnenduinlandschap

De percelen die hier beoordeeld worden grenzen aan binnenduinrandbos, op de overgang van het iets hoger gelegen duingebied naar de lager gelegen polders. Overigens grenzen de percelen aan de oostkant niet aan open poldergebieden, maar ligt het direct tegen de bebouwing aan van Castricum. In figuur 2 is te zien dat het gebied ten westen van Zanderij Noord relatief hoog is gelegen (duinen) en de percelen in onderhavig begrenzingsverzoek relatief laag liggen. Uit figuur 2 blijkt ook de historie van dit gebied: direct ten noorden en

zuiden liggen relatief hoge delen (in geel), in het verleden liep deze hoogtegradient in een continue zone van noord naar zuid. Ter hoogte van de Zanderij is duidelijk zichtbaar dat dit in het verleden is afgegraven. Uit metingen in 2016 (Ten Haaf en Bakker, 2017) blijkt een GLG van ongeveer 80cm onder maaiveld. Uit hetzelfde onderzoek blijkt dat de samenstelling van het grondwater aangeeft dat het een mix is van kwelwater uit de duinen en regenwater. Invloed van polderwater (of evt. vanuit Castricum) is niet aangetroffen. Binnen de Zanderij is er een verloop in maaiveldhoogte van west (hoog) naar oost (laag).

Figuur 2. Weergave uit het AHN. De Zanderij ligt precies in het midden van de figuur.

Door het verloop in maaiveldhoogte zijn er kansen om een geleidelijke overgang te creëren van de hogere bosdelen naar de lager gelegen delen aan de rand van het dorp. Dit biedt kansen voor een ecologisch waardevolle gradiënt. De potentiële ecologische waarde liggen vooral in het realiseren van een overgang tussen bos en open (schrale) graslandtypen en/of half open duinbos. Bijzondere duinzoom natuur kan bestaan uit soortenrijke graslanden, moerassen, poelen en duinbeken met een hoge insectenrijkdom, onder invloed van kwel uit de duinen. In de Zanderij Noord zijn kansen aanwezig om een afwisseling te creëren tussen natte schraalgraslanden en drogere graslanden (op zogenaamde nollen). Ook zijn er mogelijkheden voor duinbeken en natte laagtes. Middels inrichtingsschetsen doen Ten Haaf en Bakker (2017) voorstellen voor het realiseren van gradiënten van west naar oost (hoog → laag, droog → nat en voedselarm → voedselrijker). Direct ten zuiden van de hier besproken percelen liggen percelen die door PWN recent zijn ingericht als natuur en zich ecologisch goed ontwikkelen met duinbeek en orchideerijke graslanden. Dit gebied kan als voorbeeld dienen voor natuurontwikkeling.

Dit alles kan bijdragen aan de instandhoudingsdoelen van het naast gelegen N2000 gebied Noordhollands Duinreservaat. Uit het vigerend N2000 beheerplan blijkt onder meer dat voor verschillende type vochtige duinvalleien en blauwgraslanden er uitbreidingsopgaven zijn opgenomen. Ook de kwaliteit dient in de meeste gevallen verbeterd te worden. Het gaat om de typen H2190A, B, C en D en H6410. Met de begrenzing, inrichting en beheer van onderhavig verzoek, kan een bijdrage worden geleverd aan het realiseren van dit type natuur. Door onder meer optimalisatie van de waterhuishouding in Zanderij Noord, kan dit positief uitpakken voor de waterhuishouding binnen N2000 gebied Noordhollands Duinreservaat. Ook zorgt het voor robuustere natuur. Vochtige duinen (met hoogwaardige vegetatietypen) en blauwgraslanden zijn in Noord-Holland en Nederland zeldzaam. Zanderij Noord biedt de mogelijkheid om een wezenlijke bijdrage te leveren aan dit type duinnatuur. Om dit te realiseren is het noodzakelijk om stevig inrichtings- en ontwikkelingsbeheer uit te voeren. Door de bollenteelt is het momenteel voedselrijke grond, dit betekent dat verschalingsmaatregelen en beheer nodig zijn. Ook de waterhuishouding vraagt waarschijnlijk aanpassingen, ten einde gebruik te kunnen maken van kwel.

Het gebied wordt doorkruist door de Duinbosweg en het spoor. Dit betekent dat er een tweedeling is binnen Zanderij Noord: een deel wat grenst aan N2000-gebied, en een deel wat meer relaties heeft met de bebouwing van Castricum. Aan de westzijde van de Duinbosweg kan dan ingezet worden op natuurwaarden die aansluiten bij het N2000 gebied. Het deel ten oosten van de Duinbosweg biedt unieke kansen om de overgang van de duinnatuur naar intensief beleefbare natuur met kenmerken van die duinnatuur te realiseren. Hier zijn bijvoorbeeld poelen mogelijk, i.c.m. speel- en recreatienatuur. Gezien de nabijheid van bebouwing lijkt het minder logisch ten noordoosten van de Duinbosweg natte natuur met wisselende waterstanden te realiseren. Orchideerijke graslanden en natte speelnatuur zijn hier wel goed mogelijk.

4. Ecologische beoordeling

De percelen liggen direct ten oosten van het Noordhollands Duinreservaat (Natura 2000 en NNN). Het nabijgelegen Natura 2000-gebied is aangewezen als Habitatrichtlijngebied inzake de bescherming van habitattypen en -soorten die karakteristiek zijn voor het duinlandschap. De abiotiek in de percelen is geschikt

voor de ontwikkeling van karakteristieke duinzoomnatuur die de kwaliteit van het duingebied ter plaatse versterkt. Met name gaat het dan om diverse habitattypen binnen duinbossen en vochtige duinvalleien en daarnaast blauwgrasland. In de Zanderij Noord is de potentie aanwezig om een geleidelijke overgang te creëren tussen duinbos, open schraal grasland, natte laagtes, waar duinbeken doorheen stromen. Begrenzing van de percelen draagt daarom bij aan de realisatie van Natura 2000-doelen in het Noordhollands Duinreservaat (criterium 1).

De percelen liggen in de duinzoom in de (voormalige) gradient tussen de duinen en de lager gelegen en nattere achterlanden. Herstel van gradienten in de duinzoom zorgt in potentie voor de ontwikkeling van (inter)nationaal bijzondere, weinig voorkomende natuurtypen die kenmerkend zijn voor Noord-Holland (criterium 2).

Het Noordhollands Duinreservaat is in haar huidige vorm al een robuust en veelzijdige natuurgebied. De gradient tussen het duingebied en de aanliggende duinzoom is door ontginning vrijwel overal verloren gegaan. Dat geldt ook voor Zanderij Noord (zand afgraving en bollenteelt). Herstel van de gradient is in vergelijkbare situaties in de regio goed mogelijk gebleken. Begrenzing als NNN kan onder meer bijdragen aan de robuustheid doordat habitattypen ontstaan en voor leefgebied voor bijvoorbeeld insecten, amfibieën zoals rugstreeppad, reptielen, vleermuizen en grondgebonden zoogdieren. De bijzondere abiotische omstandigheden ter plekke (zie ondermeer Ten Haaf en Bakker (2017) in de duinzoom met kwel en regenwater en weinig invloed van voedselrijk oppervlakte water maken bijzondere natuur mogelijk (criterium 3).

5. Conclusie

De percelen voldoen in potentie aan de belangrijke criteria 1, 2 en 3 en daarom wordt geadviseerd om ze als NNN te begrenzen. Afhankelijk van de inrichting en het beheer zijn hier waardevolle natuurbeheertypen te realiseren. Het aangrenzende gebied van PWN (aan de zuidzijde) is hier een goed voorbeeld van. Gezien de recente historie van bollenteelt, is het voor de korte termijn het meest realistisch om als ambitie het beheertype N12.02 kruiden en faunarijk grasland op te nemen in de NNN-begrenzing. Na inrichting en omvormingsbeheer zijn diverse natuurbeheertypen mogelijk, zoals hiervoor beschreven. Het valt te overwegen om in het westelijk deel van Zanderij Noord natuur te realiseren die vooral aansluit op het naastgelegen N2000 gebied, en het noordoostelijk deel meer te richten op recreatieve natuur.